

Research Article

THE NEEDS ASSESSMENT FOR IMPLEMENTING THE NATIONAL EDUCATION PLAN
B.E. 2560 - 2579 IN THE LOWER NORTHERN PROVINCIAL CLUSTER

การประเมินความต้องการจำเป็นการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

Received: November 5, 2024

Revised: December 21, 2024

Accepted: December 24, 2024

Thanyathip Fongchangwang^{1*} Thirasak Uppamaiathichai² Pakorn Prachanban³ and Krittayakan Topithak⁴
ธัญญธิป ฟองจางวาง^{1*} ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย² ปกรณ์ ประจันบาน³ และกฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์⁴

^{1,2,3,4}Faculty of Education, Naresuan University

^{1,2,3,4}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

*Corresponding Author, E-mail: E-mail: thanyathipf65@nu.ac.th

Abstract

The needs assessment for implementing the National Education Plan B.E. 2560-2579 in the lower northern provincial cluster aimed to prioritize the essential operational requirements. The sample group consisted of 100 school administrators, 150 teachers, and 130 personnel working in the lower northern region, totally 380 respondents. Data were collected using questionnaires and analyzed using frequency statistics, percentages, means, and standard deviation. The PNI_{modified} technique and matrix analysis were employed to rank the needs. The research findings reveal that the top three essential needs are as follows: Strategy 1: Education management for social and national security (0.459), Strategy 5: Education management to enhance quality of life in an environmentally friendly manner (0.456), and Strategy 4: Creating opportunities, equality, and educational equity (0.442). Additionally, the matrix analysis results show that the performance in all areas is below the expected standard.

Keywords: The Needs Assessment, The National Education Plan B.E. 2560-2579, Lower Northern Provincial Cluster

บทคัดย่อ

การประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 คน ครูผู้สอน จำนวน 150 คน และบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายใต้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 130 คน รวมทั้งสิ้น 380 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เทคนิค PNI_{modified} ในการจัดลำดับของความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ (0.459) ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (0.456) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา (0.442) ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ พบว่า การดำเนินการต่ำกว่าที่ควรจะเป็นทุกด้าน

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาการศึกษาของชาติเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกกระบวน ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) จึงเกิดจากความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 โดยกำหนดอนาคตของประเทศภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข พัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้และความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติที่มีเป้าหมายให้สถานศึกษายึดเป็นแนวทางสำหรับพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education: DOE) ซึ่งเป็นคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ต้องธำรงความเป็นไทยและแข่งขันในเวทีโลก นั่นคือ เป็นคนดีมีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะขั้นต่ำ 3 ด้านคือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง (Office of the Education Council, 2023, p. 2)

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ สมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลก ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษานานาชาติในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด (Office of the Education Council, 2017) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมีมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (Office of the Education Council, 2017, p. 78) และในปัจจุบันการดำเนินงานของแผนการศึกษาแห่งชาติอยู่ในระยะที่ 3 (ระยะ พ.ศ. 2565- 2569) เป็นการดำเนินการตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ได้กำหนดผลลัพธ์ไว้ในช่วง 5 ปีที่สอง ซึ่งหน่วยงานที่จัดการศึกษาจะต้องประเมินผลการดำเนินการพัฒนาการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติในระยะเร่งด่วน และระยะ 5 ปีแรก และ

นำมาใช้ในการพิจารณาปรับปรุงยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาในระยะ 5 ปีที่สอง ซึ่งการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา รวมทั้งเป้าหมายและตัวชี้วัดอาจเป็นการดำเนินการตามที่แผนกำหนดไว้ หรือมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมหรืออาจมีบางเป้าหมายหรือแนวทางดำเนินการที่เริ่มดำเนินการในช่วง 5 ปีที่สองนี้ หน่วยงานองค์การดังเช่นในระยะ 5 ปีแรก จะดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ระยะ 5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี และเริ่มดำเนินการในเรื่องที่ยังไม่ได้ดำเนินการ อาทิ การจัดสรรงบประมาณโดยคูปองศึกษา และการปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา เป็นต้น (Office of the Education Council, 2017, pp. 88-89)

ดังนั้น หน่วยงานทางการศึกษาจึงต้องดำเนินการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 สู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสำเร็จเป็นรูปธรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ประกอบด้วย สาระของแผนที่มีความชัดเจน ครบถ้วน และครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา แผนการศึกษาแห่งชาติของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสาธารณชน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนเพื่อสร้างความตระหนักในความสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ และการนำแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติทุกระดับ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติ ด้วยปัจจัยดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีนโยบาย เป้าหมาย หรือแนวทางการพัฒนาการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและตอบสนองต่อภารกิจของหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการศึกษาของพื้นที่นั้น ๆ (Office of the Education Council, 2017, pp. 141-143)

หน่วยงานการศึกษาหรือสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีสำนักงานศึกษาธิการภาค 17 ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการระดับภูมิภาค ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัด พิจิตร โขง สุโขทัย ตาก อุตรดิตถ์ และเพชรบูรณ์ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาภาคต่างๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ทิศทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมทั้งการพัฒนาด้านอื่นๆ ในพื้นที่รับผิดชอบตามศักยภาพและโอกาสของบุคคลและชุมชนในแต่ละพื้นที่ สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ สนับสนุนการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ ประสานการบริหารงานระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการในระดับพื้นที่ของหลายจังหวัด (Regional Education Office 17, 2023) โดยยึดการมีส่วนร่วมและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมายทิศทาง และเป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 17 ที่สนองต่อนโยบายของภาครัฐโดยกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาค โดยบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วน ให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565 – 2570) นโยบายรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ยุทธศาสตร์และนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการและรองรับกับโครงสร้างประชากร บริบทการจัดการศึกษาของประเทศ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของกระแสโลกาภิวัตน์ในโลกศตวรรษที่ 21 (Regional Education Office 17, 2023, pp. 63-66) อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสำนักงานศึกษาธิการภาค 17 ด้านจุดแข็ง พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีผู้บริหาร ผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ บุคลากรส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และมีทักษะด้านดิจิทัล มีภาคีเครือข่ายความร่วมมือที่ดี มีอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์

พร้อม ด้านโอกาส พบว่า เป็นศูนย์กลางการคมนาคมของหน่วยงานในพื้นที่ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทางการศึกษาและภาคีเครือข่าย มีกลุ่มชนเผ่าพันธุ์ ภูมิปัญญา มรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย มีภูมิอากาศ ภูมิประเทศ เหมาะแก่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะมีเขตพัฒนาเศรษฐกิจ และเส้นทางเศรษฐกิจ EWEC และ LIMEC ซึ่งล้วนเป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนผลักดันให้การขับเคลื่อนด้านการศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุด (Regional Education Office 17, 2024, pp. 64)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการใช้กระบวนการประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ของการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้มานั้นมีความถูกต้อง มีน้ำหนักและเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนาและปรับปรุงในขั้นต่อไป อีกทั้งยังเป็นข้อค้นพบเบื้องต้นที่อยู่บนหลักการของความสมเหตุสมผล สามารถอธิบายได้โดยปราศจากอคติ ประหยัดเวลาและทรัพยากร เพื่อพัฒนาไปสู่การวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด แนวทางการพัฒนา และแผนงาน/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เพื่อการประเมินความต้องการจำเป็นการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

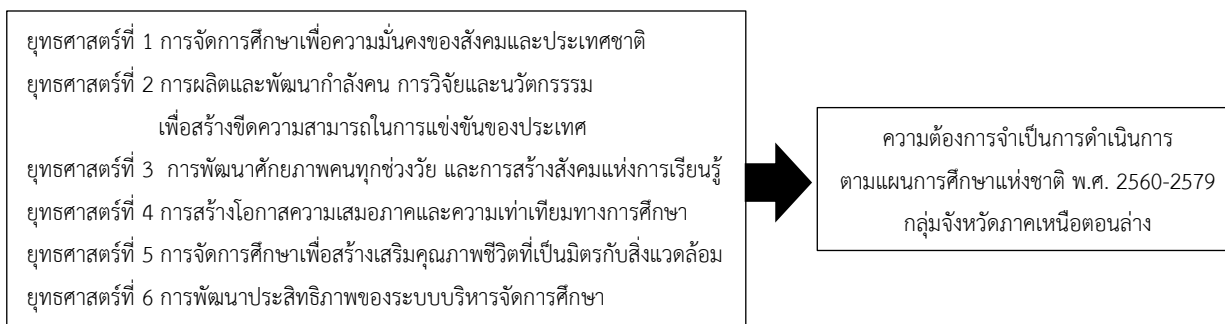
กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การประเมินความต้องการจำเป็นการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย

Figure 1

The conceptual framework for the needs assessment for implementing the National Education Plan B.E. 2560-2579 in the lower northern provincial cluster

แสดงกรอบแนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็นการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายใต้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 26,804 คน (Bureau of Inspection and Evaluation, 2023)

1.2 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายใต้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) จำนวน 380 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 คน ครูผู้สอน จำนวน 150 คน และบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายใต้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 130 คน จากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 26,804 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ชนิดแบบตอบสนองคู่ (dual-response format) ครอบคลุมประเด็น 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 24 ข้อ โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

2.1 แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.8-1.0 ซึ่งเกณฑ์การพิจารณา คือ มีค่ามากกว่า 0.5 แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหา ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ทั้ง 24 ข้อ

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายใต้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า ค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha Coefficient) ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ไปยังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เพื่อประชาสัมพันธ์แบบสอบถามเก็บข้อมูลวิจัยไปยังผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายใต้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยแบบสอบถามเก็บข้อมูลผ่าน Google Form จำนวนทั้งสิ้น 380 คน จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ได้รับการตอบแบบสอบถามครบ 380 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
- 2) ข้อมูลความคิดเห็นสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง วิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean)

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำไปคำนวณหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ด้วยสูตรคำนวณเทคนิค Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$) (Wongwanich, 2015, p. 279) คือ $PNI_{modified} = (I - D)/D$ โดย I (Important) หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์, D (Degree of Success) หมายถึง สภาพปัจจุบัน จากนั้นใช้วิธีวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) โดยกำหนดแกนสภาพที่พึงประสงค์และแกนสภาพปัจจุบัน โดยแบ่งครึ่งที่คะแนน 70% เพื่อใช้เป็นตัวแบ่งจุดภาค (Quadrant) ซึ่งเหมาะสมต่อการกำหนดเกณฑ์จุดตัด (Cut-off score) ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกจุดตัดที่ระดับคะแนน 3.50 (จากระบบ 5 ระดับ) และนำผลที่ได้ลงตารางเพื่อแปลความหมายของข้อมูลที่อยู่ในแต่ละส่วนของจุดภาค (Wongwanich, 2019, pp. 279-280) โดยแบ่งตารางออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การดำเนินการดีเกินกว่าที่ควรจะเป็น (ผลการดำเนินการดีเกินเกณฑ์) ส่วนที่ 2 การดำเนินการดีสอดคล้องกับที่ควรจะเป็น (ผลการดำเนินการประสบความสำเร็จดี) ส่วนที่ 3 การดำเนินการต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (ผลการดำเนินการไม่ดีต้องปรับปรุง) และส่วนที่ 4 การดำเนินการต่ำแต่ไม่ส่งผลกระทบ (ผลการดำเนินการไม่ดีแต่ไม่เป็นปัญหา) จากนั้นนำข้อมูลมาจัดลำดับความต้องการ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย (Results)

จากการดำเนินการวิจัย เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 6 ด้าน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิค Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 1 และ 2 และวิธีการวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) โดยพิจารณาจุดตัดที่ 3.50 (จากระบบ 5 ระดับ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดัง Figure 1 และ 2

Table 1

Show average, standard deviation of the present condition and the desired condition the implementation the National Education Plan B.E. 2560-2579 in the lower northern provincial cluster and the ranking of necessary needs using the $PNI_{modified}$ index in general.

แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้วย $PNI_{modified}$ โดยภาพรวม

การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			$PNI_{modified}$ (I-D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ของสังคมและประเทศชาติ	3.29	0.61	ปานกลาง	4.80	0.33	มากที่สุด	0.459	1
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	3.40	0.62	ปานกลาง	4.78	0.36	มากที่สุด	0.406	6

การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	3.36	0.52	ปานกลาง	4.78	0.35	มากที่สุด	0.423	5
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา	3.35	0.57	มาก	4.82	0.33	มากที่สุด	0.442	3
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.28	0.58	ปานกลาง	4.78	0.36	มากที่สุด	0.456	2
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา	3.33	0.52	ปานกลาง	4.78	0.37	มากที่สุด	0.436	4
รวม	3.33	0.44	ปานกลาง	4.79	0.28	มากที่สุด	0.437	

เกณฑ์วัดระดับค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

จาก Table 1 สภาพปัจจุบันของการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานภายใต้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, S.D. 0.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. 0.62) รองลงมา คือ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. 0.52) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. 0.57) ตามลำดับ ส่วนสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, S.D. 0.58)

สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. 0.28) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. 0.33) รองลงมา คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. 0.33) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. 0.36) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. 0.35) ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. 0.36) และยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. 0.37)

เมื่อพิจารณาจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้วยค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) พบว่า โดยภาพรวม มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.437 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า PNI_{modified} มีค่าอยู่ระหว่าง 0.436 -0.459 โดยความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ (0.459) ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (0.456) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา (0.442) ตามลำดับ

การวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) ระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ข้างต้น โดยพิจารณาจุดตัดที่ 3.50 พบว่า การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ในภาพรวม อยู่ในส่วนที่ 3 คือ การดำเนินการต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (ผลการดำเนินการไม่ดีต้องปรับปรุง) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน อยู่ในส่วนที่ 3 คือ การดำเนินการต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (ผลการดำเนินการไม่ดีต้องปรับปรุง) ดัง Figure 2

Figure 2

Shows matrix for the needs assessment for implementing the National Education Plan B.E. 2560-2579 in the lower northern provincial cluster in general.

แสดงเมทริกซ์ความต้องการจำเป็นการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยภาพรวม

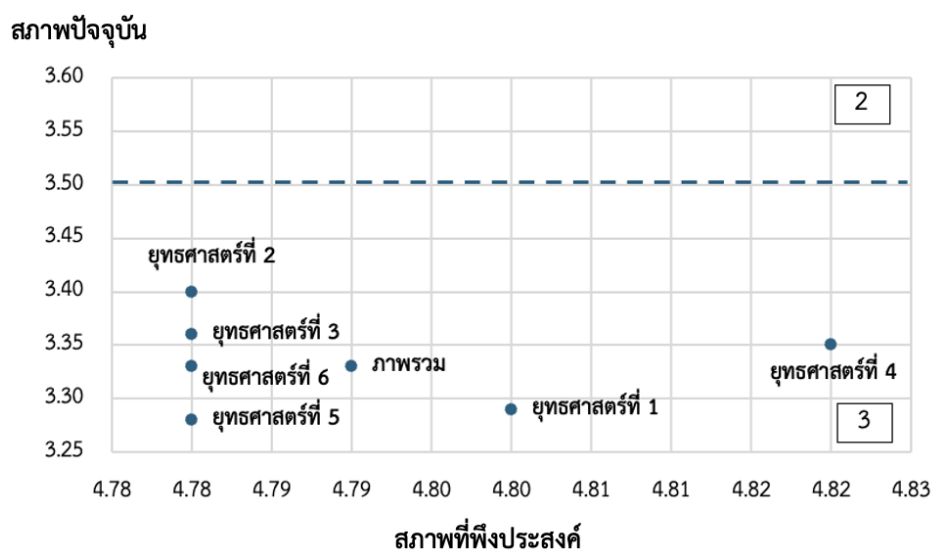

Table 2

Shows average, standard deviation of the present conditions and the desired conditions for implementing the national education plan B.E. 2560-2579 in the lower northern provincial cluster and the ranking of necessary needs using the $PNI_{modified}$

แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้วย $PNI_{modified}$

การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ								
1. คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	3.28	0.79	ปานกลาง	4.80	0.45	มากที่สุด	0.461	1
2. คนทุกช่วงวัยในเขตพื้นที่พิเศษ พื้นที่ตามแนวชายแดนได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	3.28	0.76	ปานกลาง	4.78	0.44	มากที่สุด	0.456	3
3. คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่	3.30	0.75	ปานกลาง	4.82	0.44	มากที่สุด	0.460	2
รวม	3.29	0.61	ปานกลาง	4.80	0.33	มากที่สุด	0.459	
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคนการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ								
1. กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะ ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ	3.41	0.69	ปานกลาง	4.81	0.42	มากที่สุด	0.410	2
2. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษา ผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน	3.48	0.77	ปานกลาง	4.79	0.43	มากที่สุด	0.375	3
3. การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และ นวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและ มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ	3.30	0.79	ปานกลาง	4.75	0.55	มากที่สุด	0.439	1
รวม	3.40	0.62	ปานกลาง	4.78	0.36	มากที่สุด	0.408	
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้								
1. ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21	3.39	0.71	ปานกลาง	4.78	0.46	มากที่สุด	0.409	5
2. ผู้เรียนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและ มาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ	3.36	0.75	ปานกลาง	4.72	0.54	มากที่สุด	0.405	7

การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
3. สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถ จัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร ได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน	3.34	0.71	ปานกลาง	4.73	0.54	มากที่สุด	0.416	4
4. แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และ สื่อการเรียนรู้ มีคุณภาพและ มาตรฐาน และ ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่	3.37	0.73	ปานกลาง	4.81	0.43	มากที่สุด	0.429	2
5. ระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมิน ผลมีประสิทธิภาพ	3.26	0.79	ปานกลาง	4.81	0.41	มากที่สุด	0.476	1
6. ระบบการผลิต ครู อาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล	3.36	0.77	ปานกลาง	4.79	0.46	มากที่สุด	0.425	3
7. ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน	3.42	0.77	ปานกลาง	4.81	0.41	มากที่สุด	0.407	6
รวม	3.36	0.52	ปานกลาง	4.78	0.35	มากที่สุด	0.423	
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา								
1. ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคใน การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ	3.32	0.76	ปานกลาง	4.83	0.43	มากที่สุด	0.453	1
2. การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยี ดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย	3.31	0.76	ปานกลาง	4.80	0.43	มากที่สุด	0.452	2
3. ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศ ทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตาม ประเมิน และรายงานผล	3.41	0.67	ปานกลาง	4.85	0.37	มากที่สุด	0.420	3
รวม	3.35	0.57	ปานกลาง	4.82	0.33	มากที่สุด	0.442	
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม								
1. คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ	3.25	0.75	ปานกลาง	4.81	0.40	มากที่สุด	0.479	1
2. หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริม คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติ	3.34	0.72	ปานกลาง	4.83	0.38	มากที่สุด	0.447	2
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้าน การสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.26	0.78	ปานกลาง	4.69	0.53	มากที่สุด	0.442	3
รวม	3.28	0.58	ปานกลาง	4.78	0.36	มากที่สุด	0.456	

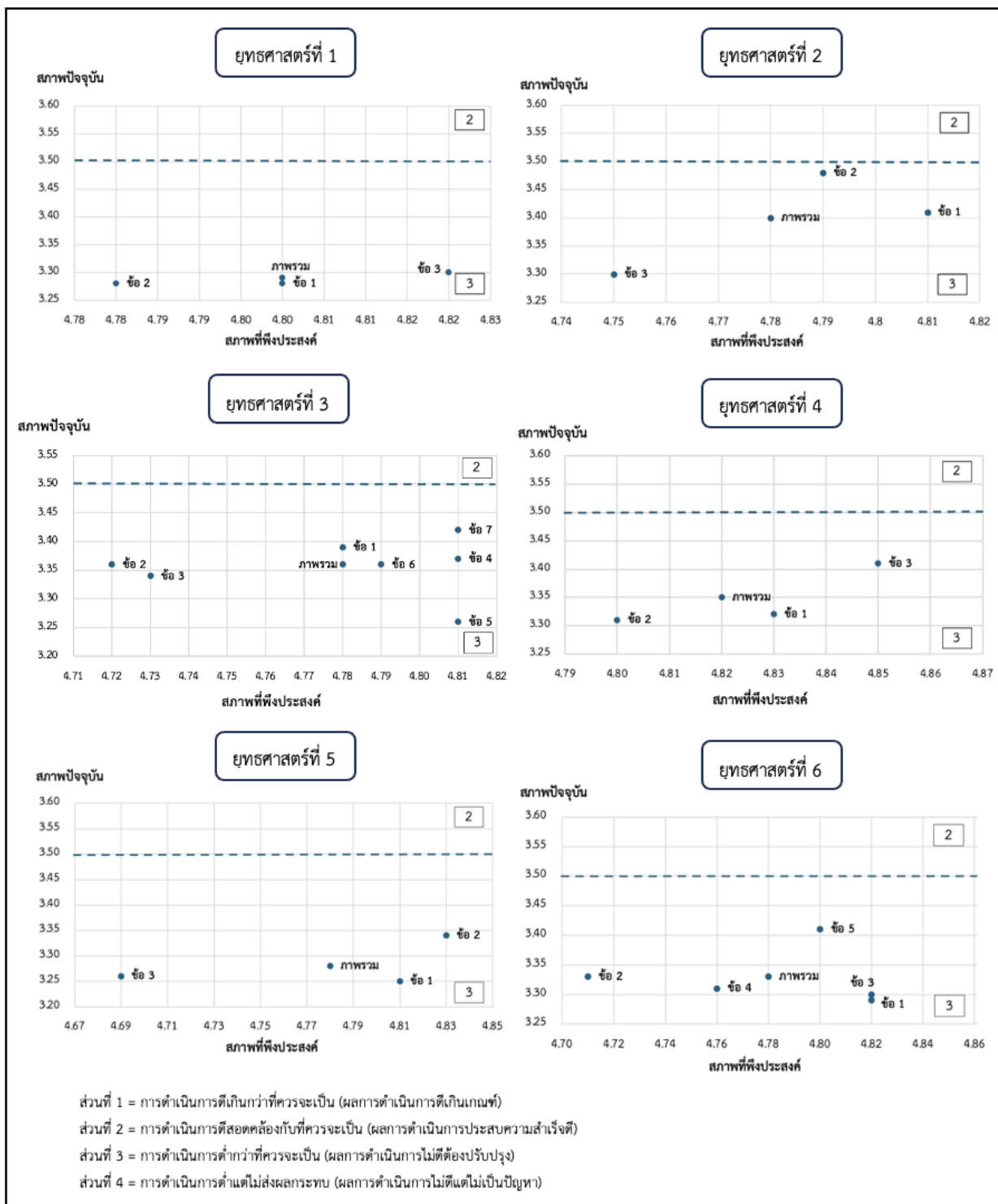
การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
	(D)			(I)				
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา								
1. โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการ การศึกษา มีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถ ตรวจสอบได้	3.29	0.78	ปานกลาง	4.82	0.43	มากที่สุด	0.462	1
2. ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ส่งผลต่อ คุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา	3.33	0.71	ปานกลาง	4.71	0.66	มากที่สุด	0.415	4
3. ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และพื้นที่	3.30	0.76	ปานกลาง	4.82	0.41	มากที่สุด	0.461	2
4. กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางการศึกษารองรับ ลักษณะที่ แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความ ต้องการกำลังแรงงานของประเทศ	3.31	0.76	ปานกลาง	4.76	0.57	มากที่สุด	0.439	3
5. ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นธรรม สร้าง ขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็ม ตามศักยภาพ	3.41	0.79	ปานกลาง	4.80	0.51	มากที่สุด	0.406	5
รวม	3.33	0.52	ปานกลาง	4.78	0.37	มากที่สุด	0.436	

จาก Table 2 ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ข้างต้น ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยคะแนนดังกล่าวมาวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) โดยกำหนดให้ค่าเฉลี่ย 3.50 เป็นจุดตัดในการพิจารณาว่าประเด็นใดเป็นความต้องการเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ซึ่งผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ พบว่า การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ยังดำเนินงานต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (ผลการดำเนินงานไม่ดีต้องปรับปรุง) ทุกข้อ รายละเอียดดังปรากฏใน Figure 3

Figure 3

Shows matrix for the needs assessment for implementing the National Education Plan B.E. 2560-2579 in the lower northern provincial cluster

แสดงเมทริกซ์ความต้องการจำเป็นการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

จากผลการระบุและจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้วิธี PNI_{modified} กับวิธีการวิเคราะห์เมทริกซ์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าผลการวิเคราะห์ทั้ง 2 วิธี มีผลการวิเคราะห์ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะเห็นได้จากการวิเคราะห์เมทริกซ์การดำเนินการในแต่ละประเด็นมีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ผู้วิจัยจึงใช้ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นข้อมูลสำหรับข้อเสนอเชิงนโยบายการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างในลำดับต่อไป

อภิปรายผล (Discussions)

จากการวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นของการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้วย PNI_{modified} โดยภาพรวม เท่ากับ 0.437 โดยความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ (0.459) และเมื่อวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) ถือว่าเป็นการดำเนินการต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพและทักษะในการดำรงชีวิตของผู้เรียน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ สภาพปัจจุบัน (3.29) พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างอย่างมากจากค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (4.80) ซึ่งเมื่อพิจารณาพบว่ามีความอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานภายใต้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เห็นว่าการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ยังเห็นว่าในปัจจุบันยังดำเนินการต่ำกว่าที่ควรจะเป็น จากความคาดหวังหรือการให้ความสำคัญในระดับสูงเมื่อเทียบกับสภาพปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากสาเหตุสภาพแวดล้อมในปัจจุบันมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์อย่างรวดเร็วและรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยี อีกทั้งการรับเอาวัฒนธรรมจากต่างประเทศเข้ามา ส่งผลให้สภาวะจิตใจของมนุษย์มีการเสื่อมถอยลง ซึ่งสอดคล้องกับที่ Suksawat and Namsomboon (2017) กล่าวว่า จากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมการจัดการเรียนรู้ยังไม่สามารถปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองในตัวเยาวชนได้ ถึงแม้ว่าสถานศึกษาจะนำรายวิชาหน้าที่พลเมืองเข้าไปในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นกระบวนการคิดและทักษะเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ คุณธรรม จริยธรรมในผู้เรียน แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงไม่มีน้ำหนักพอที่จะสอนหรือพัฒนาให้ผู้เรียนนั้นเกิดคุณลักษณะที่ต้องการได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Cheewid (2024) กล่าวว่า สถาบันทางการศึกษามุ่งเน้นแต่ความเป็นเลิศในเชิงวิชาการ อาจส่งผลให้ผู้เรียนขาดการขัดเกลาทางสังคม คุณธรรม และจริยธรรม อีกทั้งสถาบันการศึกษาบางแห่งยังขาดบุคลากรที่ดีในการช่วยขัดเกลาผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนขาดการเรียนรู้ทางด้านคุณธรรม และจริยธรรมที่ดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Onthanee (2020) ที่กล่าวว่า การสอนให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีในเรื่องรักชาติค่อนข้างยาก เพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นเพียงการท่องจำและนำไปทดสอบ แต่ขาดความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่พลเมือง สถานศึกษาจึงควรจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังและสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองไทย ความสามัคคีสมานฉันท์ สันติวิธี ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิด Palavutitotai (2018) ที่ให้ความเห็นว่าการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดี ต้องพัฒนาและส่งเสริมการมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อสังคม มีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคในสังคมที่เท่าเทียมกัน ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นไปตามผลการดำเนินงานและการจัดการศึกษาตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในระยะ 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560-2564) (Office of the Education Council, 2023, p. 1)

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานการศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง สามารถใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพิจารณา กำหนดกรอบการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ทั้ง 6 ยุทธศาสตร์มีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนา จึงเป็นสารสนเทศที่หน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปแก้ปัญหาหรือพัฒนา เพื่อตอบสนองความต้องการสูงสุดของผู้เรียนในฐานะผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง

1.3 ควรนำยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ เป็นแนวทางไปสู่ การปฏิบัติอย่างรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีความต้องการสูงสุด ดังนั้น ควรมีการมุ่งศึกษาเกี่ยวกับความต้องการด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและ ประเทศชาติโดยเฉพาะ เพื่อให้ได้สารสนเทศเชิงลึกมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

2.2 ควรทำการวิจัยในภาพรวมของเขตตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากแต่ละเขตตรวจราชการ มีบริบทที่คล้ายกัน เพื่อจะได้นำจากผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการกำหนดกรอบพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

2.3 ควรทำการระดมความคิดเห็นและเปรียบเทียบการดำเนินการวิจัยในเรื่องนี้เทียบกับผลการดำเนินงานและ การจัดการศึกษาตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในระยะ 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560-2564)

References

- Bureau of Inspection and Evaluation. (2023). *The report shows information on teachers and educational personnel*. Retrieved from https://sp.moe.go.th/web_sp_67/sp_information/?module=page_8
- Cheewid, I. (2024). *Educational inequality: Issues and solutions*. Retrieved from <https://blog.cheewid.com/social-empowerment/educational-inequality-issues/>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Office of the Education Council. (2017). *The National Scheme of Education B.E. 2560-2579*. Bangkok: Prikwan Graphic.
- Office of the Education Council. (2023). *Summary of important points Report on monitoring and evaluating educational management results The National Scheme of Education B.E. 2560-2579 during the first 5 years of the plan B.E. 2560-2564*. Bangkok: Prikwan Graphic.
- Office of the National Economics and Social Development Board (2017). *Potential of Thai citizen for Thai future*. Bangkok: Office of the National Economics and Social Development Board.
- Onthanee, A. (2020). Perspectives on curriculum development through the National Scheme of Education B.E. 2560 - 2579. *Journal of Education and Innovation*, 22(1), 366-380.

- Palavutitotai, S. (2018). The development of educational administration system to enhance democratic citizenship. *Journal of Educational Administration, Silpakorn University*, 9(1), 264-273.
- Regional Education Office 17. (2023). *Educational information lower northern provincial cluster academic year 2022*. Phitsanulok: Regional Education Office 17.
- Suksawat, S., & Namsomboon, M. (2017). The development of patriotism religion and monarchy values using values clarification process of Matthayomsuksa 5 students. *Journal Silpakorn University*, 10(2), 1040-1059.
- Wongwanich, S. (2015). *Needs assessment research* (3rd ed.). Bangkok: V Print.
- Wongwanich, S. (2019). *Needs assessment research* (4th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.